

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3426/2024. (XI. 28.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Ítéltábla 15.Fpkhf.43.969/2023/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi személy jogi képviselője útján eljárva az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő. Az indítványozó panaszában a Fővárosi Ítéltábla (a továbbiakban: Ítéltábla) 15.Fpkhf.43.969/2023/3. számú végzése, valamint a Fővárosi Törvényszék (a továbbiakban: Törvényszék) 28.Fpkh.181/2023/7. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseinek sérelmére hivatkozással.
- [2] 2. A felszámolási eljárásban az indítványozó mint hitelező a csődeljárásról és felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Cstv.) 51. § (1) bekezdése, és a felszámolási eljárás során az adós gazdasági társaság tevékenysége folytatása érdekében való értékesítés veszélyhelyzeti szabályairól szóló 129/2023. (IV. 17.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 9. § (16) bekezdése alapján kifogást terjesztett elő a felszámoló intézkedését érintően. Az indítványozó kifogásában részben a felszámolási vagyont értékesítése során a felszámoló által megbízott szakértő véleményét vitatta. Kifogásában előadta, hogy az értékesítés irataiból nem állapítható meg, hogy a szakértői véleményt a Korm. rendelet 6. § (3) bekezdése szerinti független szakértő készítette. A szakértő által meghatározott becsértéken felül, az indítványozó szerint nem volt megállapítható, hogy a szakértő az értékelést teljeskörűen elvégezte-e, tételes vagyontértékesítés történt-e, a szakértő milyen szakértői módszerekkel dolgozott, rendelkezett-e a szakértői vélemény elkészítéséhez szükséges szakértelemmel, vagy mi alapján határozta meg a szakértői vélemény szerinti minimálárat. Utóbbit a felszámoló az ajánlati felhívás részévé tette, amelyet az indítványozó szintén kifogásolt. Az indítványozó 2023. július 7. napján iratbetekintési kérelemmel fordult a felszámolóhoz, aki a kifogás benyújtásáig írásban nem adott választ. Az indítványozó szerint az iratbetekintési kérelemre történő válaszadásra – a Cstv. 49/H. §-a szerinti tájékoztatási kötelezettség körén belül – a felszámolónak nyolc napja lett volna.
- [3] A Törvényszék az indítványozó kifogását elutasította, indokolásában rögzítette, hogy a Cstv.-t módosító Korm. rendelet alapján a felszámoló a vagyontértékesítés céljából az adós gazdasági tevékenységének folytatására alapított gazdasági társaságban szerzett társasági részesedés tekintetében a hitelezői választmány (hitelezői képviselő) jóváhagyásának mellőzésével járt el. Ezenfelül a felszámolót csak a Korm. rendelet 9. § (7) bekezdése szerinti tájékoztatási kötelezettség terheli, a Cstv. 49/H. §-a nem alkalmazható.
- [4] Az indítványozó a Törvényszék végzése ellen fellebbezést nyújtott be, amelyben egyebek mellett előadta, hogy a felszámoló – szemben a Törvényszék megállapításával – jogszabálysértő módon zárta el az indítványozót a szakvélemény és a könyvvizsgálói jelentés megismerésétől. Szerinte a felszámoló tájékoztatási kötelezettségére vonatkozóan a Cstv.-ben előírt rendelkezések mögöttes szabályként irányadóak, amelyeket a felszámoló megsértett az indítványozó irányába. Az indítványozó megítélése szerint hitelezői minőségénél fogva megillette az iratbetekintés joga, amelynek a megsértése súlyos érdeksérelmet okozott a számára a Törvényszék előtti eljárásban ismertetettek szerint.
- [5] Az Ítéltábla a Törvényszék végzését helybenhagyta, megállapítva, hogy a Törvényszék indokolásával egyetért, ugyanakkor a felszámoló tájékoztatási kötelezettsége körében részben eltérő indokolással élt. Rögzítésre került az Ítéltábla által, hogy a Cstv. 49/H. §-át nem zárja ki a Korm. rendelet, azonban az indítványozó ezen szakasz alapján nem tarthat igényt arra, hogy a felszámoló az adós vagyontárgyainak értékesítésével összefüggésben keletkezett dokumentumokról írásban adjon a számára tájékoztatást vagy engedjen neki azokba betekintést, szükség szerint alávetve magát az azokban szereplő védett adatok megőrzésével kapcsolatos titoktartást biztosító intézkedéseknek.

- [6] 3. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Ítéletábra 15.Fpkhf.43.969/2023/3. számú végzése, valamint a Törvényszék 28.Fpkh.181/2023/7. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Az indítványozó szerint a támadott döntések az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való jog részemét képező bírósághoz fordulás jogán belül értelmezendő hatékony bírói jogvédelem követelményét és a XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jogot sértik.
- [7] Az alkotmányjogi panasz szerint az indítványozó megjelölt Alaptörvényben biztosított jogai azáltal sérültek, hogy egyrészt az eljáró bíróságok alaptörvény-ellenesen, az indítványozó Cstv. 49/H. §-a által biztosított joga ellenére zárták ki a szakértői vélemény indítványozó általi megismerhetőségét egészen a másodfokú végzés közlésének időpontjáig. Másodsorban pedig, amikor a másodfokú végzés meghozatalra és abban megállapításra került, hogy az indítványozó jogosult a szakértői vélemény tartalmát megismerni, az értékesítési eljárás már régen lezárult, az értékesítési szerződés már régen megkötésre került, azaz az indítványozó a felszámolási eljárásban nem tudott ténylegesen a kifogási jogával élni és megakadályozni, hogy az értékesítési szerződés ezzel a tartalommal megkötésre kerüljön. Az indítványozó szerint az Ítéletábra hiába állapította meg a szakértői vélemény megismeréséhez való jogát, érdemi jogorvoslatot nem kapott, tekintve, hogy a Korm. rendelet szerinti eljárási határidők be nem tartása okán elesett attól, hogy a felszámolási eljárásban hitelezőként az értékesítési szerződés létrejöttének megakadályozására alkalmas kifogást terjesszen elő.
- [8] Az iratmegismerési jog tényleges gyakorlásának hiánya azt eredményezte, hogy az indítványozó elesett attól, hogy az eljárásban érdemi, hitelezői igénye megtérülése szempontjából jelentős felszámolói intézkedések vonatkozásában élhessen hatékony igényérvényesítési eszközzel. Az ítéletábra hiába állapította meg az indítványozó iratbetekintési jogát, az alapjogsérelme ezzel nem került orvoslásra, hiszen az értékesítési eljárás iratai ismeretének hiányában nem tudta hitelezői jogait hatékonyan érvényesíteni, tekintve, hogy a kifogási határidő már jóval a másodfokú végzés meghozatalát megelőzően eltelt. Ennek oka az indítványozó szerint az, hogy a bíróságok a rájuk vonatkozó eljárási határidőket nem tartották be. Az indítványozó hivatkozott az Alkotmánybíróság gyakorlatára is, miszerint önmagában a bírói út formális biztosítása nem biztosítja a jogalanyok tisztességes bírósági eljáráshoz való jogának érvényesülését, ahhoz szükséges az is, hogy a bíróságok az eljárásba vitt jogról érdemben dönthessenek, azaz hatékony jogvédelmet biztosítsanak (többek között: 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [24]).
- [9] Az indítványozó a jogorvoslathoz való joga sérelmének igazolására előadta, hogy az Ítéletábra nem vette figyelembe, hogy az indítványozó mindvégig el volt zárva a felszámolási kifogás alátámasztásához szükséges alapvető, kizárólag a szakértői véleményből megismerhető információktól, az indítványozó számára nem is volt érdemben biztosítva az értékesítési eljárás megtámadásához való jog, valamint az érdemi jogorvoslathoz való jog sem. Ugyanis az értékesítési szerződés megkötésére úgy kerülhetett sor, hogy az indítványozó eljárási határidőn belül nem ismerhette meg az értékesítésre vonatkozó okiratokat, így azok tartalmát felszámolási kifogással érdemben vitatni sem volt lehetősége. Ezen eljárás következtében az indítványozó terhére esett, hogy a már bekövetkezett jogváltozások eredeti állapotának helyreállítása útján érvényesítse megsértett jogait. Az indítványozó mindemellett hivatkozott az Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlatára is.
- [10] 4. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján az ügyben tanácsban járt el. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie.
- [11] 4.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panasz benyújtására a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül van lehetőség. A jogi képviselővel eljáró indítványozó a panaszát határidőben terjesztette elő, jogi képviselője a meghatalmazását csatolta.
- [12] 4.2. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdése értelmében csak a határozott kérelmet tartalmazó alkotmányjogi panasz fogadható be, ezért az Alkotmánybíróság megvizsgálta e feltétel teljesülését is.
- [13] Az indítvány megjelölte az alaptörvényi, illetve törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pont], az eljárás megindításának okait, az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont], az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírói döntéseket [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont], az Alaptörvény megsértett rendelkezését [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont]. Az indítványozó továbbá indokolást is adott elő arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntések miért ellentétesek az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont], kifejezetten kérve a támadott bírói döntések megsemmisítését, konkrét kérelmet előterjesztve az Alkotmánybíróság döntésének tartalmára nézve [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont].

- [14] 4.3. Az Alkotmánybíróságnak szintén vizsgálnia kellett, hogy az Abtv. 27. § (1) bekezdésének a támadott döntések eleget tesznek-e, nevezetesen, hogy az ügy érdemében hozott döntésnek vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntésnek minősülnek. Az Alkotmánybíróság korábbi gyakorlatában már megállapítást nyert, hogy a Cstv. 51. § (1) bekezdésére hivatkozással előterjesztett kifogás alapján indult eljárásban hozott végzés a tárgyi hatály szempontjából megfelel az Abtv. 27. § (1) bekezdésében meghatározott feltételnek {3413/2021. (X. 15.) AB végzés, Indokolás [55]}. Emellett megállapítható, hogy az indítványozó az alapul fekvő felszámolási eljárásban félként vett részt, amely az érintettségét megalapozza [Abtv. 27. § (1) bekezdés], így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az indítványozó a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogra [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] és jogorvoslathoz való jogra [Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdés] mint Alaptörvényben biztosított jogokra hivatkozik [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont].
- [15] 4.4. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadási feltételek vagylagos jellegűek, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {például: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]; 3213/2024. (VI. 13.) AB végzés, Indokolás [23]}.
- [16] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, az alkotmányjogi panasz ugyanis nem adhat alapot minden olyan esetben történő beavatkozásra az Alkotmánybíróság számára, amikor vélt vagy valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]; 3480/2020. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [27]}. Az indítványozó iratbetekintési jogának sérelmével kapcsolatban tehát vizsgálandó, hogy az megalapozza-e a támadott döntések alaptörvény-ellenességét az indítványozó által megjelölt, Alaptörvényben biztosított jogok sérelmén keresztül. Ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az iratbetekintési jog sérelme önmagában nem hatott ki az indítványozó tisztességes bírósági eljáráshoz való jogának részelemét képező bírósághoz fordulás jogán belül értelmezendő hatékony bírói jogvédelem követelményére és a jogorvoslathoz való jogára. A vitatott felszámolói intézkedéseket ugyanis – a nyertes ajánlattevő személyének kihirdetését, és az adós vagyonának értékesítésére kiterjedő adásvételi szerződés megkötését megelőzően – az indítványozó kifogás útján támadhatta volna, kifejezetten kérve a bíróságtól a felszámolói becslések indítványozó becsléseivel való gondos összemérését. Ezen eljárás keretében – az indítványozó ilyen irányú kérelme mentén – mérlegelést nyerhetett volna a felszámoló tevékenységének jogszerűsége, többek között a felszámoló oldalán keletkezett iratok bíróság általi vizsgálatával.
- [17] A fentiekből következően az alkotmányjogi panasz nem veti fel a támadott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem, ezért nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt vagylagos befogadhatósági feltételek egyikének sem.
- [18] 5. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapulvételével az alkotmányjogi panaszt – az Ügyrend 5. §-a alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdésében foglaltakra is, visszautasította.

Budapest, 2024. november 5.

Dr. Varga Réka s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/423/2024.

